

Van Veiligheidsbureau
Aan Bestuur VRGZ
Kopie aan
Datum 31 oktober 2017
Onderwerp Tussenstand Regionaal beleidsplan 2016-2019
Telefoon 06-13280419
E-mailadres mieke.okhuysen@vrgz.nl

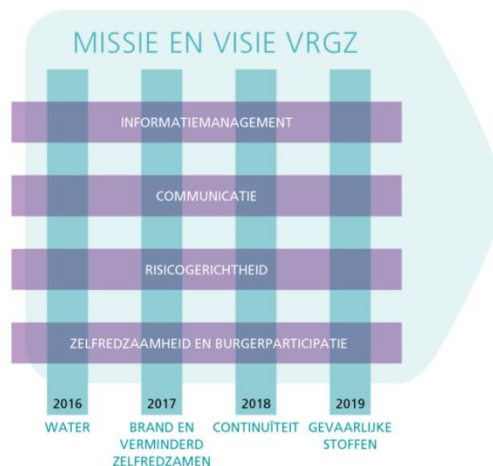
Memo

Inleiding

In de periode 2015-2016 heeft de VRGZ in overleg met de multidisciplinaire partners/ kolommen, crisispartners, aangrenzende veiligheidsregio's, bestuur en de gemeenten het Regionaal beleidsplan 2016-2019 van de VRGZ opgesteld.

Het beleidsplan is gebaseerd op ontwikkelingen die spelen, op landelijke thema's, op het Regionaal risicoprofiel 2016-2019 en op beleidsthema's die voor onze regio van belang worden geacht.

Het Regionaal beleidsplan 2016-2019 is samen te vatten in een aantal thema's: vier jaarthema's die gebaseerd zijn op het Regionaal risicoprofiel 2016-2019 en vier integrale thema's. Onderstaand schema geeft deze acht thema's en de samenhang er tussen weer.

Voor elk van deze thema's is vervolgens in beeld gebracht wat er onder wordt verstaan, wat de ontwikkelingen zijn, wat we er mee willen bereiken en welke activiteiten we er voor gaan verrichten in de periode 2016-2019. Maar ook hoe we met het overkoepelende thema 'Integraliteit' aan de slag gaan.

Met deze tussenstand blikken we terug wat we de afgelopen twee jaar hebben gedaan en gaan we na of er aanleiding is om op onderdelen bij te sturen. Dit helpt ons om het vervolg te bepalen voor de resterende beleidsperiode, maar ook om zicht te krijgen op mogelijk mee te nemen beleidsthema's voor de nieuwe beleidsperiode, 2020-2023.

Terugblik

Over het geheel genomen loopt de uitvoering van de activiteiten uit het Regionaal beleidsplan 2016-2019 volgens aangegeven planning (zie bijlage 1).

Omdat de beleidsthema's zijn uitgewerkt in concrete activiteiten, is dit goed te monitoren. Ook het werken met jaarthema's en het projectmatig organiseren hiervan helpen bij de uitvoering van het plan, maar ook bij het versterken van de multidisciplinaire samenwerking binnen de organisatie en met onze partners daarbuiten.

Het opnemen van concrete activiteiten bij elk beleidsthema en het werken met een projectstructuur voor de jaarthema's versoepelt de uitvoering van het beleid

Binnen de jaarthema's hoogwater en brand en verminderd zelfredzamen hebben diverse activiteiten veel input gegeven voor kennisontwikkeling, versterken netwerken en samenwerking en de voorbereiding op incidenten en crises. Van elk jaarthema wordt apart verslag gedaan, in samenhang met de vier integrale thema's.

Er zijn twee activiteiten uit het huidig beleidsplan die nog niet volgens planning tot uitvoering zijn gekomen:

- het komen tot een missie en visie voor de organisatie;
- het benoemen van verantwoordelijken voor informatiemanagement bij elke sector/ organisatieonderdeel en voor systemen in de organisatie.

De nieuwe missie en visie zullen eind 2017 afgerond worden. Ten aanzien van informatiemanagement; er is vertegenwoordiging gekomen vanuit de sectoren voor deelname aan het Platform informatiemanagement (PIM), en de verantwoordelijken voor informatiemanagement bij elke sector/ organisatieonderdeel of voor systemen in de organisatie zijn eind 2017/begin 2018 benoemd

Daarnaast is het proces van een aantal activiteiten in tijd iets uitgelopen:

- het investeren in kennis en vaardigheden netcentrisch werken ROT en RBT;
- het onderzoeken van het in beeld brengen van verminderd zelfredzamen bij rampen en crises.

De beïnvloedingsanalyse is voor het thema water wel gestart, maar vervolgens uitgesteld. Landelijk is namelijk binnen het programma 'Water en evacuatie' van het Veiligheidsberaad een handreiking opgesteld voor een 'Impactanalyse'. Met de impactanalyse worden de gevolgen onderzocht van een overstroming. Dit doen we samen met VGGM en VNOG. Als deze gevolgen in beeld zijn, wordt daarna bekeken of de beïnvloedingsanalyse voor hoogwater nog zinvol is.

Vooruitblik

Vanzelfsprekend staan in het restant van 2017, in 2018 en 2019 de jaarthema's brand en verminderd zelfredzamen, continuïteit en gevaarlijke stoffen centraal, evenals de vier integrale thema's en de activiteiten die daarmee samenhangen. We gebruiken deze tussenstand ook, om opnieuw naar trends en ontwikkelingen te kijken en na te gaan wat dat betekent voor wat we doen.

Onderstaand zijn de meest relevante ontwikkelingen uit recente literatuur opgenomen die van invloed kunnen zijn op risico's, veiligheid en crises (zie bijlage 2 voor nadere toelichting op de ontwikkelingen):

Natuurlijke omgeving en gebouwde omgeving:

- Komst Omgevingswet.
- Klimaatveranderingen.

Technologische omgeving en vitale infrastructuur:

- Innovatie in relatie tot ICT en technologie.
- Kennis/ expertise bedrijven in technologie en ICT-systemen neemt toe.
- Veranderingen in medialandschap.
- Technologische ontwikkelingen in de zorg.

Verkeer en vervoer en gezondheid

- Samenwerking rond veiligheid neemt toe.
- Alternatieve brandstoffen ontstaan, met mogelijk nieuwe risico's.

Sociaal maatschappelijke omgeving

- Burgers moeten steeds meer zelf regelen.
- Groeiende kloof tussen bevolkingsgroepen.
- Initiatieven (zorg) instellingen voor burgerparticipatie bij calamiteiten nemen toe.
- Demografie & zorg: de potentiële beroepsbevolking slinkt en vergrijzing neemt toe.
- Polarisatie en tegengeluid nemen toe.
- Terrorisme blijft onverminderd spelen.
- Toename drugsriminaliteit en verharding georganiseerde criminaliteit.

Deze ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op het werk dat we doen en de omgeving waarin we opereren. En daarmee is het belangrijk na te gaan wat de ontwikkelingen betekenen voor de beleidskeuzes die zijn gemaakt voor de periode 2016-2019.

Invloed ontwikkelingen op beleid VRGZ

Wat betekenen deze ontwikkelingen voor ons gevoerde en voorgenomen beleid?

We hebben per ontwikkeling gekeken of het al meegenomen wordt in ons huidige beleid, of het ingepast kan en moet worden in ons huidige beleid, of het huidige beleidsplan aanpassing behoeft en of het meegenomen moet worden in de voorbereidingen voor het Regionaal beleidsplan 2020-2023.

We concluderen dat het huidige beleidsplan niet hoeft te worden aangepast. Wel is er vanuit de toenemende afhankelijkheid van ICT en de bedreigingen die samenhangen met cybercriminaliteit, de behoefte om in 2018 bij het jaarthema 'continuïteit' cyberveiligheid nadrukkelijker mee te nemen dan in het beleidsplan is beschreven.

Er kan overigens altijd aanleiding zijn om het beleid alsnog aan te passen; vanuit de nieuwe missie en visie, vanuit andere en nieuwe ontwikkelingen die hierin niet aan de orde zijn gekomen, etc.

Het is daarom van belang flexibel om te gaan met vraagstukken die leven en het zoeken naar verbinding met partners om op het gebied van nieuwe ontwikkelingen en vraagstukken samen te werken.

De gesignaleerde ontwikkelingen worden meegenomen bij de totstandkoming van het nieuwe beleidsplan voor de periode 2020-2023.

Bijlage 1 Terugblik: overzicht stand van zaken uitvoering in periode 2016-2017

Onderstaand een overzicht van de activiteiten die per beleidsthema zijn benoemd om tot uitvoering van het beleidsplan te komen. Er staat een kruis in het vakje bij het jaartal/ jaartallen volgens de planning in het beleidsplan. Per onderdeel van het Regionaal beleidsplan wordt nagegaan of voorgenomen activiteiten zijn ondernomen. Daar waar dit wel gebeurd is, wordt deze activiteit **groen** gekleurd in de bijbehorende activiteitentabel. Is de activiteit niet ondernomen dan wordt deze met **rood** aangeduid. Voor activiteiten die wel lopen, maar vertraging oplopen, zijn **oranje** ingekleurd.

Integraliteit				
Acties	Wanneer			
	2016	2017	2018	2019
Project om missie en visie VRGZ te herzien	X			
Initiatieven ontwikkelen om nieuwe missie en visie uit te dragen	X	X	X	X

Toelichting:

- Het herzien van de missie en visie stond voor 2016 op het programma, maar wordt in 2017 opgepakt.

Jaarthema's				
Acties jaarthema	Wanneer			
	2016	2017	2018	2019
Acties jaarthema water				
Aanhaken bij landelijk project vanuit strategische agenda veiligheidsberaad: water en evacuatie	X	X	X	X
Herzien rampbestrijdingsplan dijkdoorbraak en overstroming (2012) waarin de nadruk ligt op: sneeuwbaaleffect en evacuatie van mens en dier	X			
Water als thema nadrukkelijk in oefenen meenemen	X			
Risicocommunicatie over water	X			
Beïnvloedingsanalyse uitvoeren conform de landelijke methodiek van het Platform Regionaal risicoprofiel	X			
Nieuwe informatie en inzichten meenemen in advisering en planvorming (zoals bij ruimtelijke veiligheid, BRZO-bedrijven, zorgcontinuïteit)	X	X	X	X
Acties jaarthema brand en verminderd zelfredzamen				
Inventariseren welke initiatieven binnen de veiligheidsregio en haar partners worden ontplooid richting de doelgroep om te bezien hoe deze initiatieven versterkt kunnen worden op basis van het onderzoek	X	X		
Onderzoek doen naar in te zetten maatregelen om kwetsbaarheid doelgroep tijdens brand te verkleinen		X		
Beïnvloedingsanalyse uitvoeren conform de landelijke methodiek van het Platform Regionaal risicoprofiel		X		
Acties jaarthema continuïteit/ uitval vitale voorzieningen				
Contacten met partners vitale voorzieningen intensiveren. Convenanten afsluiten of indien wenselijk actualiseren	X	X	X	X
Multidisciplinair onderzoek domino-effect uitval van vitale voorzieningen			X	
Beïnvloedingsanalyse uitvoeren conform de landelijke methodiek van het Platform Regionaal risicoprofiel			X	
De resultaten uit het onderzoek domino-effect en de beïnvloedingsanalyse verwerken in: planvorming, (advies)producten, voorbereiding op crises			X	
Acties jaarthema gevaarlijke stoffen				
Afbakening onderwerp voorafgaand aan 2019 en uitwerking projectplan			X	
Uitvoeren projectplan				X
Beïnvloedingsanalyse uitvoeren conform de landelijke methodiek van het Platform Regionaal risicoprofiel				X

Toelichting jaarthema's:

- Jaarthema water: de beïnvloedingsanalyse is voor het thema water wel gestart, maar vervolgens uitgesteld. Landelijk is binnen het programma 'Water en evacuatie' van het Veiligheidsberaad een handreiking opgesteld voor een 'Impactanalyse'. Met de impactanalyse worden de gevolgen onderzocht van een overstroming. Met de impactanalyse is in 2016 gestart, in samenwerking met VNOG en VGGM en zal in 2017/ begin 2018 afgerond worden. Daarom wordt na de impactanalyse nagegaan of de beïnvloedingsanalyse zinvol is.
- Jaarthema brand en verminderd zelfredzamen: na de extra aandacht voor 'brand en verminderd zelfredzamen', nemen we de leerpunten mee in een verslag met de opbrengsten van het jaarthema 2017. Het gaat daarbij om o.a. de uitkomsten van de oefeningen van het COPI, ROT en BT, de resultaten van het bewonersonderzoek onder bewoners van woongebouwen waar veel ouderen wonen, mini-congres 'Samenwerken aan brandveilig leven' en het onderzoek naar de mogelijkheden en onmogelijkheden van het in beeld brengen van verminderd zelfredzamen tijdens crises.
- Jaarthema continuïteit: het multidisciplinair onderzoek naar het domino-effect van uitval van vitale voorzieningen, is in 2016 al uitgevoerd (jaarthema water), i.p.v. 2018. Ook de impactanalyse van hoogwater die momenteel uitgevoerd wordt, geeft inzichten in domino-effecten
- Jaarthema gevaarlijke stoffen: wordt in 2018 eerst afgebakend. De vraag is dan of breed wordt ingestoken op alle bovenstaande gevaarlijke stoffen of dat de keuze wordt gemaakt om op één type stof gedurende het jaar in te zoomen (bijvoorbeeld alleen toxische of nucleaire stoffen). Tevens kan worden bezien of naar het vervoer van gevaarlijke stoffen wordt gekeken of juist naar de inrichtingen/ bedrijven. Deze keuzes hangen af van waar op dat moment de meeste behoefte aan is. Voorafgaand aan het jaar worden deze keuzes dan ook meegenomen in een projectplan voor dit risico.

Integrale thema's	Wanneer			
	2016	2017	2018	2019
Acties informatiemanagement				
Aanhaken bij de 6 projecten uit het 'Programma Informatievoorziening Veiligheidsregio's' d.m.v. het leveren van menskracht	X	X	X	X
Benoemen verantwoordelijken informatiemanagement per sector	X			
Platform informatiemanagement nieuw leven inblazen	X			
Organisatiecommunicatie starten over informatiemanagement om inzicht en betrokkenheid te vergroten	X			
Investeren in kennis en vaardigheden netcentrisch werken secties ROT/BT	X			
Opstellen projectplan veiligheidsregio 'een gedegen basis voor netcentrisch werken 2016-2019'	X			
Acties zelfredzaamheid en burgerparticipatie				
Opstellen integraal zelfredzaamheidsbeleid met uitwerking van thema's, activiteiten en een werkwijze voor monitoring van de activiteiten (bijvoorbeeld door het instellen van een periodiek, multidisciplinair overleg)	X			
Multidisciplinair onderzoek naar mogelijkheden om tijdens rampen en crises burgers die verminderd zelfredzaam in beeld te krijgen	X	X		
Acties communicatie				
Opstellen 'visie op communicatie' en hier uitvoering aan geven	X			
Uitvoering geven aan de notitie 'Zelfredzaamheid en risicocommunicatie in de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	X	X	X	X
Uitvoeren programma bevolkingszorg en crisiscommunicatie 2015-2018	X	X	X	
Acties risicogerichtheid				
Uitrollen Instrument ruimtelijke veiligheid	X			
Aan de hand van de landelijke uitwerking van de visie op risicogerichtheid en de uitkomsten van de beïnvloedingsanalyses van de jaarthema's, worden vervolgacties ondernomen om risicoreductie in de gehele veiligheidsketen te faciliteren	X	X	X	X

Toelichting integrale thema's:

- Informatiemanagement: er is vertegenwoordiging gekomen vanuit de sectoren voor deelname aan het Platform informatiemanagement (PIM), en de verantwoordelijken voor informatiemanagement bij elke sector/ organisatieonderdeel of voor systemen in de organisatie zijn eind 2017/begin 2018 benoemd.
- Informatiemanagement: investeren in kennis en vaardigheden netcentrisch werken van de secties ROT en het RBT valt binnen het programmaplan NCW (Netcentrisch werken). Dit moet nog nader uitgewerkt en uitgevoerd worden.
- Zelfredzaamheid en burgerparticipatie: in 2016 is multidisciplinair het onderdeel 'zelfredzaamheid en burgerparticipatie' uit het regionaal beleidsplan nader uitgewerkt. Er is gekozen voor een pragmatische beleidsfocus en het benoemen van een aantal activiteiten om deze beleidsfocus tot uitvoering te brengen. Zoals het oprichten van een multidisciplinair platform om lopende activiteiten te verbinden en te versterken, ontwikkelingen in binnen- en buitenland monitoren door deelname aan netwerken en symposia en burgers actief betrekken bij wat we doen.
- Zelfredzaamheid en burgerparticipatie: het onderzoek naar (on)mogelijkheden om tijdens een ramp of crisis burgers die verminderd zelfredzaam zijn in beeld te krijgen, is begin 2017 gestart en wordt eind 2017 afgerond.
- Communicatie: in het *programma bevolkingszorg en crisiscommunicatie 2015-2018* zijn door de gemeenten regionale ambities geformuleerd op het gebied van bevolkingszorg, crisiscommunicatie en gemeentelijke crisisbeheersing. Afgesproken is te behouden wat goed is en te investeren in het up to date houden van kennis en kunde en daarnaast te werken aan de kwetsbaarheden zoals deze gezamenlijk geconstateerd zijn. Met name het speerpunt 'vakbekwaam blijven van regionale functionarissen' staat door het grote verloop van regionale bevolkingszorg functionarissen onder druk. Over het verloop van het programma zijn de gemeenten in 2016 geïnformeerd.
- Risicogerichtheid: de beïnvloedingsanalyse van 2016 voor het jaarthema water is wel gestart, maar vervolgens uitgesteld: eerst wordt de impactanalyse volgens de landelijke handreiking uitgevoerd. Naar verwachting wordt deze samen met VGGM en VNOG in 2017/ begin 2018 afgerond. Na de impactanalyse wordt nagegaan of het uitvoeren van de beïnvloedingsanalyse nog nodig is. De beïnvloedingsanalyse voor het jaarthema 'brand en verminderd zelfredzaam' is in 2017 uitgevoerd en afgerond.

Bijlage 2 Vooruitblik: toelichting ontwikkelingen

Onderstaand zijn de meest relevante ontwikkelingen uit recente literatuur opgenomen. De ontwikkelingen zijn hierbij opgesplitst in de thema's die in het veiligheidsdenken worden gehanteerd, conform methode van de landelijke handreiking regionaal risicoprofiel, te weten:

- Natuurlijke omgeving en gebouwde omgeving
- Technologische omgeving en vitale infrastructuur
- Verkeer en vervoer en gezondheid
- Sociaal maatschappelijke omgeving

Natuurlijke omgeving en gebouwde omgeving:

- Komst Omgevingswet: het omgevingsrecht verandert en daarmee de taken en bevoegdheden van de veiligheidsregio.
- Klimaatveranderingen: door klimaatveranderingen neemt de kans op extreem weer toe. Daarnaast ontstaan bij de energietransitie door ontwikkeling van nieuwe energiebronnen, mogelijk nieuwe risico's. Ook vraagt de transitie een actieve aanpak van verduurzaming van de organisatie zelf.

Technologische omgeving en vitale infrastructuur:

- Innovatie in relatie tot ICT en technologie: deze ontwikkelingen gaan snel en behalve kansen zitten er ook risico's aan vast. Vooral de toenemende afhankelijkheid van ICT en elektriciteit maakt de gevolgen van uitval van ICT en/of elektriciteit groter. Maar ook cyberveiligheid is een risico.
- Kennis/ expertise bedrijven in technologie en ICT-systemen: daarom kan deze kennis een toegevoegde waarde hebben voor de hulpverlening bij crises.
- Veranderingen in medialandschap: door groei social media is de invloed van social media op informatiestromen en –deling sterk gegroeid en neemt nog steeds toe.
- Technologie & zorg: de toekomst van het zorgen zal vooral door demografische en technologische ontwikkelingen worden bepaald.

Verkeer en vervoer en gezondheid

- Samenwerking rond veiligheid: de samenwerking bij veiligheid wordt steeds breder. Dit biedt kansen voor de eenduidigheid van plannen en procedures bijvoorbeeld rond incidenten op het spoor en het delen van kennis.
- Alternatieve brandstoffen: er kunnen nieuwe risico's ontstaan, wat aandacht behoeft in de voorbereiding op incidenten.

Sociaal maatschappelijke omgeving

- Burgers moeten steeds meer zelf regelen: maar er is een verschil in doen- en denkvermogen van mensen. Zelfs als men weet wat hij moet doen, kan het moeilijk zijn het ook daadwerkelijk uit te voeren. Dat geldt ook tijdens incidenten, rampen en crises.
- Groeiende kloof tussen bevolkingsgroepen: verschillen tussen kansen op de arbeidsmarkt, welbevinden en sociaal-culturele opvattingen nemen toe.
- Initiatieven (zorg) instellingen voor burgerparticipatie bij calamiteiten: de hulpdiensten kunnen bij aankomst te maken krijgen met georganiseerde burgerhulp bij de instelling.
- Demografie & zorg: de toekomst zal van burgers meer vragen omdat de potentiële beroepsbevolking slinkt en vergrijzing toeneemt.
- Polarisatie en tegengeluid: verwacht wordt dat de polarisatie en populisme toenemen. Op diverse vlakken: religieus, etnisch, sociaal en politiek. Maar ook dat er steeds meer tegengeluid te horen zal zijn en meer initiatieven zullen ontstaan die verschillen overbruggen.
- Terrorisme: blijft onverminderd spelen.
- Toename drugscriminaliteit en verharding georganiseerde criminaliteit.